

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 26 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrate po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Národná Tiskárna“ telefon št. 85.

Deželni zbor kranjski.

15. seja dne 4. maja.

(Konec.)

Posl. Hribar je poročal o eventualni odpravi dijet. Deželni odbor se je izrekel proti odpravi. Govornik je pojasnil vse, kar govori za odpravo in proti nji, vendar sedaj to ni mogoče, ker imajo sedanji poslanci pravico do dijet. Govornik si je pridržal pravico, da v prihodnjem letu predlaga za bodočnost odpravo dijet in je predlagal, naj se vzame poročilo deželnega zbora na znanje. Sprejeto.

Po poročilu posl. Murnika se je mestni občini ljubljanski dovolilo najeti državnega brezobrestnega posojila 30.000 K za zgradbo Stubenbergove ubožnice.

Prošnja mlekarke zadruge v Ledinah pri Idriji za 1200 K brezobrestnega posojila se je po poročilu posl. dr. Majarona odstopila deželnemu odboru, ki se je pooblastil, da eventualno dovoli 800 K brezobrestnega posojila.

Po poročilu upravnega odseka o prošnji županstva v Dragi za izločitev občine Draga iz sodnega okraja kočevskega in za odkazanje iste sodnemu okraju ribniškemu, se je vnela daljša debata, katere so se udeležili poročevalec posl. Božič, poslanci viš. Langer, Višnikar, dr. Schaffer in Pakiž in deželni predsednik baron Hein. Poročevalec obširno utemeljuje predloge upravnega odseka, kateri so slični onim deželnega odbora. Cestna zveza med Drago in Kočevjem je jedina cesta, ki vodi iz Drage skozi Loški Potok, Sodražico in Ribnico v Kočevje. Razlika v daljavi je 19 km dolga pot iz Ribnice v Kočevje, torej sem in tje 38 km, katera se nikakor ne more prezreti. Pešpot čez Medvedjek in Gotenico v Kočevje se more rabiti samo ob ugodnem vremenu, a je tudi 7 do 8 ur dolga, to je blizu polovico daljša, kakor pešpot v Ribnico. Gozdna vozna pot od Medvedjeka (Bärenheim) proti Grčaricam je privatna lastnina kneza Auersperga, v najslabšem stanju, drugim ljudem zaprta ter tudi ne govori za Kočevje. Dražani ne gravitujejo v Kočevje ter nimajo z mestom druge zveze, kakor tamošnje urade. Tudi sedanji občinski odbor se je izrekel za izločitev iz okraja kočevskega. Ako so nekateri prebivalci ugovarjali zoper to izločitev, so storili to pod pritiskom gozdnih organov kočevske graščine. Protest je neopravičen. Stranke bi lahko obiskovale sodne uradne dneve v Loškem Potoku, in tudi uradni dnevi okrajnega glavarstva v Ribnici bi jim bili bolj pristopni, kakor uradi v Kočevju. Pri takih uradnih dnevih se obravnava o raznovrstnih zadevah. Priklonitev Drage z Ribnico bi bila v očitnem interesu celega prebivalstva.

Okrajna sodnija v Ribnici, predsedstvo c. kr. višje deželne sodnije v Gradcu in c. kr. finančno ravnateljstvo so izrekli, da ni nikakega zadržka za odkazanje Drage sodnemu okraju ribniškemu. Okrajna sodnija v Kočevju se je izrekla zoper nameravano izločitev občine. Poročevalec predlaga kakor deželni odbor:

1.) Zaprošeni izločitvi selske občine Draga iz sodnega okraja kočevskega in odnosno zaprošenemu odkazanju te selske občine sodnemu okraju ribniškemu dá deželni zbor svojo po zakonu predpisano potrditev.

2.) Deželnemu odboru se naroča, predložiti spise potom c. kr. deželne vlade c. kr. pravosodnemu ministrstvu v ugodno rešitev te zadeve.

Posl. Langer priznava, da je namen prošnji, da se pravosodje za občino Drago poceni, a trdi, da se to po tej poti ne bode zgodilo. Stranka izgubi cel, a tudi samo jeden dan, bodisi da gre k sodišču v Ribnico ali Kočevje. Oddaljenim prebivalcem naj se pomaga z uvedbo sodnih uradnih dnevov. Govornik predlaga, da se napravijo taki mesečni uradni dnevi za Drago in Travo in potem Osilnico in Kostel.

Poslanec Višnikar podpira predloge upravnega odseka. Pri presoji vprašanja, ki je v razpravi, se je ozirati jedino-le na gospodarske interese prebivalstva in na stališče pravičnosti. To stališče mora zavzemati tudi c. kr. vlada. Govornik mora v tem vprašanju tembolj objektivno biti, ker zastopa občino, kjer si dve stranki nasprotujeta, ter navesti samo to, kar je notorično resnično, ali kar se lahko dokaže. Sklicuje se na to, kar je že dvakrat uradno v tej zadevi poročal. Navedbe v protestu so večinoma neresnične. Podpisi so se nabirali pod pritiskom, vsaj je znano, da se tudi zoper najpravičnejšo ali dobro stvar lahko dobodo protesti in podpisi. Govorniku je lansko jesen inteligentni občan, ki je tudi podpisal protest, odločno zatrjeval, da ni nihče v občini zoper izločitev iste iz kočevskega okraja, kakor samo gozdar Eiselt, ampak da se to soglasno želi. Iz Drage je prejel danes poročilo, da se prebivalstvo vnovič hujska, in da se nabirajo podpisi z lažmi, da bode moral vsak kmet plačati po 200 gold., ako pride občina pod Ribnico. Z Drage ni druge ceste, kakor one, katera vodi skozi Loški Potok in Sodražico v Ribnico in je 32 km dolga, v Kočevje 51 km. Tudi po pešpoti iz Drage čez Medvedjek, kjer je še danes visok sneg, in Gotenico se nikakor ne more priti v štirih urah v Kočevje ali sem in tja v jednem dnevu, poleg tega pa še opraviti svoje posle. Zračna črta iz Drage do Kočevja znaša 20 km, a vmes se nahaja dvoje visoko gorovje, do Ribnice 15 km. Z vozom se pride v Ribnico v treh urah. Ako gre iz Ribnice v Kočevje zjutraj po železnici, ima v Kočevju do odhoda opulanskega vlaka samo 1 uro 47 min., in ker se rabi za pot in iz mesta na postajo, se more stranka v mestu muditi samo 1 1/2 ure. V tem kratkem času stranka pač ne more vsega odpraviti. Sklicovati se na gozdno pot iz Bärenheima, ki se stika s cesto med Glažute in Grčaricami, in trditi, da je ta pot prav dobra vozna pot, je predrzno. Dotična je prav slaba, privatna lastnina kneza Auersperga in občinstvu neporabna. Ako bi bila pa ta pot tudi rabna, bi to ne govorilo za Kočevje, ampak za Ribnico, ker vodi cesta iz Glažute, iz Grčaric v Dolenjo vas, katera je od Ribnice 5 km, od Kočevja pa 24 km oddaljena. Tudi c. kr. okr. sodnija v Kočevju priznava v svojem poročilu z dne 12. julija 1897, da se iz Kočevja v Drago z vozom ne more drugod priti, nego skozi Ribnico.

Uradni dnevi za občini Kostel in Osilnico, ki je 51 km daleč od Kočevja (toliko kakor Draga), bi bili prav umestni. Občini štejete 3857 prebivalcev ter bi se zanjo gotovo izplačali sodni uradni dnevi, katere govornik priporoča v Osilnici in Petriini ali na kakem drugem primernem kraju. Opravljali bi se lahko na jeden dan na dveh krajih teh občin.

Nasprotno sta pa občini Draga in Trava s 1750 prebivalci premajhni in bi bili stroški, kakih 400 gld. na leto, previsoki, da bi se moglo misliti na to, da bode ministrstvo poleg ribniških uradnih dnevov v

Loškem Potoku dovolilo še v bližnji Dragi uradne dneve iz Kočevja. Oglasile bi se še druge male oddaljene hribovske občine za take uradne dneve. Prošnja občine Draga je stvarno vtemeljena. Imela bi v Ribnici tudi davčni urad ter ima tu že sedaj razvidnostnega zemljemera.

Posl. dr. Schaffer podpira predlog posl. Langerja, posl. Pakiž pa predloge upravnega odseka, rekoč, da se nahajajo tudi v Ribnici tako dobra sodnija, lekarna in zdravnik, kakor v Kočevju, in da naj se nikar ne sili ljudi hoditi „okoli života v arzet“. (Občna veselost.)

Posl. dr. Tavčar podpira predloge dež. odbora v mirnem in strogo stvarnem govoru ter obžaluje, da so nekaterniki tudi v to zadevo zapleli politične momente. Izločitev občine Draga iz kočevskega okraja bi bila na korist Nemcev in Slovencev, katere obsegata tudi sedaj oba sodna okraja, in vendar radi tega ni čuti pritožb, katerih tudi v prihodnje ni pričakovati. Kočevski sodni okraj je veliko prevelik in v interesu justice je, ako se nekoliko izmanjša.

Dež. predsednik pravi, da so prebivalci Drage vložili nov protest zoper zahtevo občinskega odbora, in da bode vlada proučila ves materijal, predno se odloči v stvari. Predlogi posl. Langerja, za katere so glasovali samo Nemci, so se odklonili in sprejeli predlogi upravnega odseka in predlog posl. Višnikarja za odreditev uradnih dnevov za občini Osilnico in Kostel.

Zbornica je potem po poročilu posl. barona Rechbacha sklenila uvrstiti obč. cesto od Laz do Spodnje Planine med okrajne ceste, na kar se je seja zaključila.

O burni formalni razpravi zastran zakonskega načrta o deželnem kulturnem svetu smo poročali že v sobotni številki.

* * *

16. seja dne 5. maja.

Začetkom seje je dež. glavar konstatiral iz stenograma, da je pred razpravo o dež. zakladu vprašal zbornico, če ni ugovora proti razpravi, ker se je poročilo šele pred sejo razdelilo in ne 48 ur poprej.

V imeni upravnega odseka je potem posl. prof. Barbo poročal o nujnem predlogu dr. Tavčarja, naj se začne takoj razprava o zakonu glede dež. kulturnega sveta. Predlagal je, naj se dr. Tavčarjev predlog sprejme in naj se začne razprava.

Temu je ugovarjal posl. Povše sklicuj se zopet na § 29 opravilnika, da se mora vsaka predloga 48 ur pred razpravo razdeliti med poslance; kar se ni zgodilo. Pfeifer je bolehen in se ni mogel udeleževati klubovih sej, a načrta tudi ni mogel prestudirati. Nujni predlog, da se o stvari razpravlja, je po njegovem mnenju nedopusten, češ, da se smejo samo iniciativni predlogi nujno nasvetovati, ne sme se pa nasvetovati razprava o kakem zakonu. (Posl. dr. Tavčar: Kaj še!) Zakon, ki se ga hoče vzeti v razpravo, določa tudi, da se kmetijska družba preosnuje, a kmetijska družba se o tem še ni izrekla.

Posl. Hribar je prijel dež. predsednika, da je vladno predlogo glede dež. kulturnega sveta doposlal z dopisom v katerem je rečeno, da predlaga zakon „sammt einer druckgerechten slovenischen Uebersetzung.“ Povdarjal je, da je to postopanje za slovensko prebivalstvo žaljivo, zakaj slovensčini gre v tej deželi prvo mesto in slovenski tekst zakonov je vedno original. Telega slovenski poslanci nikakor ne bodo pristupili, da bi vlada na tak način poti-

skala slovensčino na drugo mesto. Govornik je protestoval proti temu postopanju in rekel, da pričakuje, da se kaj takega več ne primeri.

Dež. predsednik baron Hein je odgovoril, da ta stvar ne spada v sedanjo debato, ker se gre pri tej samo za nujnost dr. Tavčarjevega predloga in zato sedaj ne bo odgovarjal, pač pa si pridržuje pravico, da izpregovori o tem, kadar pride na vrsto razprava o zakonskem načrtu.

Posl. baron Schwegel je na Povševa izvajanja odgovoril, da je trditev, da je mej prvotnim vladnim načrtom in mej odsekovim načrtom velik razloček, neutemeljena, ker se vladni načrt bistveno ni dosti predrugačil. Proti ugovorom, da po § 29 opravilnika ni dopustna obravnava, govori to, da ima zbornica poleg tiskanega opravilnika tudi svoj tradicionalni opravilnik, ki se mora prav tako spoštovati, kakor tiskani, če ne še bolj. Vsak dan, vsaka ura nam dokazuje, da se § 29 ne spoštuje in da se ne more spoštovati, ker bi iz njega nastale za deželo skrajno neugodne posledice. Opravilnik sam daje pa zbornici tudi sredstvo, kako se v nujnih zadevah lahko oprosti spon § 29. To so ravno nujni predlogi. Pfeiferjev ugovor je bil neopravičen, ker odsekovo poročilo je bilo vsem poslancem dobro in natančno znano in nikogar presenetilo. Malo je postav, o katerih bi se bilo v odseku in v klubih tako temeljito razpravljalo, kakor se je o tej. Sicer pa je bil Pfeifer jeden stitih, ki so zakon poznali še predno je prišel v zbornico. Ta paragraf 29 se ni še nikdar rabil, še nikdar se niso na tak način motile obravnave. To potrjujejo gospodje, ki so že 25 let v deželnem zboru. Niti za časa najhujših konfliktov se ta § 29 ni rabil. Povše je dejal, da je nečuvstvo, da se hoče sklepati o tem, Kmetijske družbe tičočem se zakonu, ne da bi se kmetijska družba vprašala. Povše ve prav dobro, da je izrecno povedano v načrtu, da se zakon ne more predložiti v sankcijo prej, dokler ni Kmetijska družba sklenila, da se reorganizuje. S takim orožjem se bojevati, to je vredno vse obsodbe. Povše je tudi meritorno ugovarjal načrtu. To kaže, da ga prav dobro pozna, dasi svojo zahtevo, naj se o načrtu ne razpravlja, s tem utemeljuje, da načrta ne pozna. Kdo je pa zahteval, da naj se ustanovi deželni kulturni svet? To pač ni nobena tajnost. Z ustanovitvijo dežel. kulturn. sveta bi se znatno pospešilo kmetijstvo, a kjer se gre za kmetijstvo, bi se ne smel dobiti noben poslanec, ki bi razpravo oviral in onemogočal in s tem kmetovalcem škodo delal. Če je v načrtu kaj takega kar ni primerno ali kar je slabo, se to lahko spremeni. Načrt se lahko zboljša, a to se zamore zgoditi samo pri razpravi. Pri tem načrtu se ne gre za strankarsko korist, nego za korist cele dežele, vsega kmetovalstva in zato bi bila dolžnost vseh poslancev, da se udeležijo debate. Le ta udeležba bi kazala, da je tudi klerikalcem za stvar, da hočejo kmetovalcem dobro, svariti pa se mora poslance, naj ne začno boja z opravilnikom v roki, ker bi to zamoglo imeti za celo deželo najžalostnejše posledice.

Posl. Povše je odgovoril, da je mej prvotnim vladnim načrtom in odsekovim načrtom velik razloček in da je njegova stranka proti odsekovemu načrtu, ker bi po njem imeli z deželnim kulturnim svetom tudi stiko tisti, ki nimajo nič opraviti s kmetijstvom.

Tudi posl. Zelen se je oglašil, da je razprava nedopustna. (Posl. dr. Schaffer: Zelen kot čuvar pravilnika! — Veselost.)

Po Zelenovem govoru je deželni glavar izročil vodstvo svojemu namestniku baronu Lichtenbergu in sam posegel v debato.

Deželni glavar je rekel, da to ni prvi slučaj, da se rabi § 29. pravilnika. Zgodilo se je že več tistih slučajev. Če se ni pogostokrat porabljal, je vzrok ta, da se je bolje pazilo na pravilnikove določbe. Pravilni red res ne odgovarja več zahtevam časa. Dr. Tavčar naj bi bil nujno predlagal, da se črta § 29. Ko bi se bilo to sklenilo, bi se ne bilo moglo več ugovarjati razpravi o deželnem kulturnem svetu. Glavar je dejal, da se hoče s Tavčarjevim predlogom eskamotirati § 29 (Velika nevolja), on pa stori svojo dolžnost in se pri izvrševanju svoje dolžnosti ničesar ne ustraši, ne burje, ne napadov in pretenja.

Posl. baron Schwegel je ovrigel glavarjeva izvajanja, reki, da formalno nima ničesar proti rabi § 29., da pa ni v duhu pravilnika, z vso odločnostjo pa mora ugovarjati očitjanju, da se hoče kaj eskamotirati. Tudi nujen predlog se naslanja na pravilnik, je dopusten, in če se kaj nujno predlaga, se s tem prav ničesar ne eskamotira. To naj si glavar zapomni. Tu se ničesar ne eskamotira. Glavar je veliko govoril o svoji dolžnosti. Ali ve glavar, kaj da je prva in poglobljena njegova dolžnost? Prva njegova dolžnost je, da je nepristranski. Tega sedaj ne kaže. On svoje prve dolžnosti ni izpolnil in postopa pristranski.

Glavar, stoječ pred sedežem barona Schwegla, ugovarja. Vsa zbornica je tam zbrana. Glavar se je zopet skliceval na svojo dolžnost, baron Schwegel je odgovarjal. Razvil se je živahen, razburjen dialog, kateremu ni bilo možno slediti. Končal ga je baron Schwegel s klicem: Študirajte bolje pravilnik in bodite nepristranski! Z galerije se je čul enkrat klic: Abzug, Detela.

Posl. dr. Tavčar je rekel, da je njegov nujni predlog tudi formalno popolnoma pravilen. Povše bi rad v pravilnik nekaj vtihotapil, česar v njem ni. Povše pravi, da smejo nujni predlogi biti samo kratki, iniciativni predlogi. Potem bi bili daljši predlogi nedopustni. To je do cela neresnično. Vsakdo je opravičen stavljati nujne predloge in jaz sem po § 21. povsem pravilno postopal, ko sem javil nujni predlog, ki se je odkazal odseku. Ta paragraf določa tudi naravnost, da pri nujnih predlogih ni poročila treba tiskanega predložiti. Glavar nikakor nima prav. Stvar spada v okvir, ki ga določa § 21. in se v tem okviru popolnoma pravilno in zakonito giblje.

Končno je še poročevalec grof Barbo zavrnil ugovore klerikalcev in predlagal, naj se sprejme nujni predlog dr. Tavčarja in naj se začne razprava o načrtu zastran kulturnega sveta.

Zbornica je ta predlog, sprejela z vsemi proti klerikalnim glasom.

Ko je bil razglašen izid glasovanja, je Povše prečital dolgo izjavo, v kateri se protestira proti razpravljanju, in naznanil, da se klerikalci razprave ne bodo udeležili.

Klerikalni poslanci so potem, izvemžji Žitnika in Kalana, marširali iz dvorane. Ž njimi je demonstrativno odšel tudi deželni glavar, ki se ni vrnil v zbornico, dokler se je razpravljalo o kulturnem svetu.

Generalno debato o zakonskem načrtu zastran kulturnega sveta je otvoril poročevalec grof Barbo, ki je ob živahnem odobravanju konstatiral, da so klerikalci sami sebe po ustih udarili. Utemeljevali so svoje nasprotstvo s tem, da ne poznajo načrta, potem pa so priznali, da načrt prav dobro poznajo, da pa ž njim niso zadovoljni in da so zato skušali razpravo preprečiti.

Deželni predsednik baron Hein je priznal uspešno in koristno delovanje kmetijske družbe. Vlada je predložila svoj načrt, ker se občni zbori kmetijske družbe, ki imajo sklepati o najvažnejših rečeh, vendar ne morejo vršiti ob navzočnosti 1000 do 5000 členov. V skladu tega je reorganizacija nujno potrebna. To je tudi kmetijska družba spoznala in hoče, naj se njene podružnice oannjejo tudi kot pridobitvene zadruge, ker pa bi v tem slučaju nihče, kdor noče za zadruge jamčiti, ne mogel člen postati, ker vlada se je odločila, da postavi zastopstvo

interesov deželne kulture na krepkejšo podlago in valed tega predložila svoj načrt. Nadalje je deželni predsednik odgovoril na Hribarjev protest, reki da je bil zakon nemški koncipiran in da ni mogoče dvojnega koncepta predložiti. Šele kadar je načrt sprejet, sankcioniran in razglašen, postaneta obe besedili avtentični, prej pa je vedno le slovenski ali nemški del načrta tekst, drugi del pa prevod.

Ko je potem začel govoriti poslanec Žitnik, so se vrnil nekateri klerikalci v dvorano, vedoč, da bi sicer ne bil nihče poslušal govornika. Žitnik je govoril proti načrtu, češ, da stvar ni nujna.

Posl. Hribar je izjavil, da ga odgovor dež. predsednika na njegov protest zastran dopisa, s katerim se je predložil zakon o kulturnem svetu, ni zadovoljil. Oba jezika sta v deželi enakopravna in vlada bi morala imeti vsaj toliko delikatnosti, da bi po tem tudi postopala. Če se pri vladi že nemški koncipira, naj bi se to vsaj tako žaljivo ne naglašalo.

Posl. Murnik je potem v velikem govoru, ki ga priobčimo po stenografičnem zapisniku, temeljito pojasnil delovanje kmetijske družbe in dokazal, da kulturnega sveta prav za prav ni treba.

Posl. baron Schwegel je obžaloval, da se klerikalna stranka neče vdeležiti meritorne razprave in potem dokazal neutemeljenost njenega stališča. Povše je trdil, da je razprava v nasprotju s § 29. To je neresnično. Ta razprava sploh nima ničesar več opraviti s § 29., ker je zbornica sprejela nujni predlog dr. Tavčarja. V stvarnem oziru je rekel Povše, da obsega odsekov načrt mnogo bistvenih sprememb prvotnega vladnega načrta. To je prazen ugovor. Dež. zbor nima naloge, da bi vladne predloge brez premembe sprejemal ali odklanjal. Sicer pa izvršene spremembe niso bistvene. Povše si je mislil dež. kulturni svet kot neko nasprotje kmetijske družbe. Resnica je, da za kmetijsko družbo in za dež. kulturni svet v deželi ni prostora, da dve taki organizaciji druga poleg druge ne moreta obstati. Če bi se ustanovil kulturni svet, poleg njega pa bi ostala kmetijska družba, bi bila posledica ta, da bi kmetijska družba vsled notranje oslabelosti propadla. Ali bi to bilo koristno? Po znamenitih pojasnilih, ki jih je dal posl. Murnik glede delovanja kmetijske družbe, ne more nihče tajiti, da je kmetijska družba jedna najvažnejših, najdragocenejših naprav kar jih imamo v deželi, in nihče ne more želiti, da bi taka naprava propadla. Ker torej kmetijske družbe ni smeti uničiti, poleg kulturnega sveta pa ona ne more obstajati, je ostala samo jedna pot odprta: da se kmetijska družba reorganizuje. To je jedina bistvena sprememba, ki se je zgodila z vladnim načrtom, a s to spremembo se je načrt samo izboljšal. S tem se kmetijska družba ohrani in prepelje v dež. kulturni svet, ki bo kot tak še veliko uspešnejše delal, nego je mogla kmetijska družba. Govornik je potem razpravljal o raznih podrobnostih, ožigosal, da Povše nasprotuje sprejemanje prijateljev kmetijstva med člene, ko vendar prav kmetijstvo prijateljev potrebuje, da hočejo nekateri klerikalci izključiti najmanjše posestnike od dobrot kulturnega sveta, zahtevajoč, naj ne more postati člen že tisti, ki plača 2 kroni zemljiškega davka, nego šele tisti, ki plača 8 kron. Klerikalcem tudi to ni všeč, da bi kurija dež. poslancev iz mest in trgov imela dva zastopnika v kulturnem svetu. V naših mestih in trgih je jako mnogo prebivalcev, ki se bavijo s kmetijstvom, večina mest in trgov ima kmetijski značaj, a če hočejo klerikalci, da se to spremeni, naj se vdeleže razprave, naj stavijo svoje nasvete. Da so klerikalci zapustili dvorano je obžalovanja vredno, še bolj pa to, da se dež. glavar, ki je toliko govoril o svojih dolžnostih, ne ozira niti toliko na svojo dolžnost, da bi ostal v dvorani. (Klic z galerije: Odstopi naj!)

Posl. Lenarčič je priznal potrebo, da se mora kmetijska družba reorganizirati. To je spoznal tudi odbor sam ter valed tega sklenil, povzdigniti kmetijsko družbo na ta način, da jo postavi na modernejše stališče. Prvotni vladni načrt ni bil srečen in umesten, ker bi se ž njim ugonobila kmetijska družba.

Posl. Kalan je odgovoril odkritosrčno. Povedal je, da nasprotuje njegova stranka načrtu zatagadelj, ker bo po njem kmetijska družba temelj kulturnemu svetu, ne pa tudi gospodarska zveza z njenimi konsumnimi društvi, in naznanil je brez ovin-

kov, da ta zakon ne bo potrjen, češ, vlada bo samo tisti zakon predložila v sankcijo, glede katerega se poslanci obeh strank zjedinijo.

Poročevalec grof Barbo je v daljšem govoru zavrnil klerikalne govornike in dokazal piškavost njihovih izvajanj. Klerikalci samo negirajo, argumentov pa ne navajajo nobenih. Čuditi se je, da je Kalan tako dobro poučen o namelih osrednje vlade, še čudnejše pa je, da hoče Kalan ravnopravne veleposestniške poslance izključiti od vsacega vpliva na tak zakon.

S tem je bila generalna debata končana, na kar se je seja pretrgala.

V večerni seji je zopet predsedoval dež. glavarja namestnik baron Lichtenberg, dokler je trajala specialna debata o kulturnem svetu. V tej debati se je posl. Lenarčič izrekel proti določbi, da bi cesar imenoval predsednika dež. kulturn. svetu.

Zbornica je sprejela načrt v drugem in v tretjem hranju brez premembe in sprejela resolucijo, s katero se dež. odboru naroča, da predloži zakon šele potem, ko je kmetijska družba privolila v tako reorganizacijo, kakor jo ta načrt določa.

Čim je bilo glasovanje končano, primarširali so zopet klerikalci v dvorano in tisti Oton pl. Detela je prevzel zopet predsedstvo, ki se je vdeležil strankarske, neopravičene demonstracije proti večini zbornice ter s tem dokazal svojo pristranost in pomanjkanja takta ter sposobnosti za mesto dež. glavarja.

Dež. predsednik baron Hein je potem na dolgo in široko odgovoril na Kalanovo interpelacijo glede nekaterih vodovodnih razprav okr. glavarja Gstettenhoferja. Trdil je seveda, da je okr. glavar povsem pravilno postopal.

O zakonskem načrtu glede uredbe zdravstvene službe zunaj Ljubljane je poročal posl. Lenarčič. Zakon se je odobril. Zajedno se je pooblastil dež. odbor, da dogovorno vlado, in če je treba, ustanovi zdravstveno okrožje za občine Fara, Banjaloka in Osilnica.

O vitez Langerja predlogu glede premembe lovskega zakona je poročal isti poročevalec, ki je predlagal, naj 1.) deželni odbor v prihodnjem zasedanju predloži zakon, po katerem se zajec sploh izloči iz tiste divjačine, za kateri velja lovski zakon, a če bi 2.) ne bilo upati na sankcijo tacega zakona, naj predloži novelo, da se izloči samo za vinorodne kraje.

Ta drugi del predloga je bil sprejet, prvi odklonjen.

Prošnja litijskega in trebanjskega cestnega odbora za razveljavljenje zakona o preložitvi ceste pri Čatežu je bila odklonjena, in sprejet posl. Višnikarja nasvet, naj se prvotni projekt čim prej izvrši.

Občinska cesta iz Trebnega v Račje selo se je uvrstila med okrajne ceste.

Končno je poslanec dr. Tavčar poročal o Hribarjevem predlogu, naj se pri ljudskem štetju zapisuje narodnost ne občevalni jezik. Proti predlogu je govoril posl. dr. Schaffer, katerega je zavračal posl. Hribar.

Predlog je bil sprejet, potem pa je bilo zasedanje dež. zbora na običajni način zaključeno.

V Ljubljani, 7. maja.

Jezikovno vprašanje.

Jutri namerava vlada predložiti zbornični svoj načrt jezikovnega zakona za Češko, potem posebej za Moravsko in končno še načrt za ustanovitev okrajnih uradov za Češko. V načrtu jezikovnega zakona za Češko se je ozirala vlada na zahtevo Nemcev, da se okrajni narodno omeje in na zahtevo Čehov, da se uvede v čeških okrajih češki notranji uradni jezik. Vprašanja glede nemškega posredovalnega jezika pa se ne dotika vlada niti v jezikovnem načrtu za Češko, niti za Moravsko. V moravskem jezikovnem načrtu, katerega je izdelal justični minister Spens-Boden, se priznava Čehom notranji uradni jezik samo deloma. V čisto nemških okrajih na Češkem se nastavijo extra statum uradniki, ki bodo češke vloge prevajali ter tudi njih nemško rešitev prevajali na češko. Češke vloge pa bodo smeli v čisto nemških okrajih vlagati le taki Čehi, ki nemščine niso zmogni. Češka se razdeli v 10 okrožij, izmed katerih so 3 nemški (Heb., Litomerice, Li-

berce), 2 sta mešana (Plzen in Budjeovice) in 5 pa jih je čeških (Praga, Tabor, Jičín, Hrudim in Kraljevi Gradec).

Dve napitnici.

Pri galadinerju v Berlinu, katerega so se vdeležili razen nemškega in avstro-ogrškega cesarja ter nemške cesarice vsi domači principi, italijanski in rumunski prestolonaslednik, vsi zastopniki in odposlanci raznih evropskih suverenov, diplomacija, ministri in vojaški najvišji odličnjaki s svojimi damami, je imel nemški cesar na Franca Jožefa I. napitnico, v kateri je dejal: „Teško mi je najti besed, da izrazim Vašemu Veličanstvu svojo in svojega naroda zahvalo za Vašega Veličanstva milostni novi poset. ... Moj narod vidi v Vašem Veličanstvu zvestega prijatelja in zaveznika mojega pokojnega g. deda, mojega g. očeta in mene samega; in sedaj je prišlo Vaše Veličanstvo, da ponudi četrti generaciji neprecenljivi dar Vašega Veličanstva ljubezni in prijateljstva, zares, najkрасnejši biser, ki je danes med darovi, danimi mojemu sinu. Hkratu pa je Vaše Veličanstvo svetu obznanilo, kako trdna in močna je zveza, katero je sklenilo Vaše Veličanstvo z mojim pokojnim g. dedom in z vladarjem lepe južne dežele Italije. Zares, ta zveza ni le zveza mislij knezov, ampak se je — čim dalje časa obstoja — globoko vživela v prepričanje narodov. Kadar pa začno srca narodov utripati hkratu, jih ni možno več razdružiti. Skupni interesi, skupni čuti, skupna radost in žalost vežejo naše tri narode danes že nad dvajset let, in dasi so se tej zvezi često rogali in jo obsojali, se je tem trem narodom posrečilo, doslej ohraniti mir ter biti zaščiti miru. Zato pa se danes klanja moj narod najmodrejšemu in najstarejšemu te zveze. ... Cesar Franc Jožef I. pa je odgovoril: „Od prisrčnih besed Vašega Veličanstva globoko presunjen, se zahvaljujem iz polnega srca za lepi sprejem, ki ga mi je priredilo Vaše Veličanstvo ... Srečen sem, da mi je bilo dano, izpolnujočemu že dolgo gojeno željo, stisniti roko Vašemu Veličanstvu v krogih Vaših. Neporušljivo prijateljstvo, ki Nas združuje, je dragocen zaklad naših držav in narodov. To z zvesto pomočjo Našega spoštovanega prijatelja in zaveznika, Njega Veličanstva kralja Italije pomnoženo prijateljstvo je v Evropi obrambeni oklop miru. Za to blagoslovljeno delo, katero sem imel srečo začeti z Vašim slavnim dedom, si je pridobilo Vaše Veličanstvo kot moški branitelj tega za vse vdeleženca jednako dragocenega zaklada nevenljive zasluge. V veselem prepričanju, da bo naše prijateljstvo vstrajalo, dvigam čašo ...“ Te dve napitnici pojasnjujeta dovolj jasno namen cesarjevega potovanja v Berlin. Slavnost v družini nemške dinastije je bila hkratu in v prvi vrsti proslava dvajsetletnice trozveze. Gotovo je, da je prisrčnost cesarskih napitnic nenavadna, ter da je bilo proslavljanje sadov te trozveze izredno gorko in navdušeno.

Vojna v Južni Afriki.

Angleži prodirajo vstrajno proti severovshodu. Burski general Delaray se je umaknil proti Kroonstadu ter se pridružil generalisimu burske armade, generalu Bothi, ki je zbral ondi okoli 20.000 mož. Ker je je hkratu prodr general Hunter s svojimi 10.000 možmi preko reke Vaal ter se bliža obleganemu Mafekingju, je baje Botha odredil, da se obleganje tega mesta opusti. General Hamilton je došel do Neal-Welkote. Buri se polagoma umikajo iz vseh pozicij ter se menda hočejo pri Kronstadu postaviti Angležem po robu. Posebna upanja pa menda nimajo več, ker se pripravljajo že na to, da prelože vlado iz Pretorije v mesto Lydenburg, katero utrjujejo ter prekrbujejo z živili. Lydenburg (ali Leydenburg) postane začasno glavno mesto. Krüger pa ne zapusti Pretorije do zadnjega. Med Angleži vlada seveda sedaj največja zmagovitost.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 7. maja.

— Osebnosti. Sodni pristav v Logatcu g. dr. Stefan Kraut je imenovan okrajnim sodnikom istotam.

— „Umazan list“. Gospod katehet Kržič ni samo velik nasprotnik „Učiteljskega Tovariša“, nego tudi „Popotnika“. Ta je postal z letošnjim letom pedagoški revija, in tudi najkritičnejši človek mora priznati, da se slovenskemu učitelstvu tega lista ni sramovati. Ta znanstveni list priča, da se je slovensko učitelstvo v strokovnem

oziru jako visoko povzdignilo, in da deluje tudi na polju strokovne znanosti z velikim uspehom. Gospod Kržič seveda ne razume dosti o pedagogiki. Tisti, ki ga dobro poznajo, pravijo celo, da je po njegovi sodbi najboljšje učno sredstvo — „štabri“. Ali če že stoji g. Kržič kot „pedagog“ na takem stališču, zato vendar nima še pravice, imenovati „Popotnika“ — umazan list, kakor je to storil v drugem tečaju ženskega učiteljskega, in še manj ima pravico v šoli agitovati za razne slabe in proti raznim dobrim listom.

— **Plagiat „Slovenskega Lista“.** Obupana politikastra Koblar in Štefek se trudita vedno po ves teden, da bi napravila svojo dihurjev smrad širečo smetišnico vsaj nekoliko — pikantno. Zato pisarita kakor seksualno perverzni pornografi o „ta kosmatih“, citirita „narodne“ prislovice o „duhovih“, ki se „izpuhajo“ in „izduhajo“, pišeta o različnih „ta starih“, vti-kata svoja babja nosova v otroške sobe, stikata po gostilnicah med privatne družbe, preštevata vrčke, ki jih izpije ta ali oni liberalci, ter igrata ulogo privatnih detektivov, ki vedo celo za dolgoce, katere ima baje kak — „frakar“. Senzajoje je torej vsak teden ob sobotih dovolj, in škan-dal ljubeča ljubljanska krščansko-socialna drhal od samega vživanja takih dihurskih zanimivosti kar posnema „Slovenčevega“ — Ribničana. A to Koblarju in Štefku še ni dovolj interesantno. Spravila sta se še na liberalne literate, katere bi silo rada nahujkala, da bi se med seboj sprli kakor pijanci v kaki katoliški beznici. Pa ne gre! Tudi plagiatovstvo podtikata poštenjaka ne-znanim liberalnim literatom, da bi jih spravila ob kredit. Imen sicer ne navajata, ker nobe-nega ne vesta, nego kar tako skrivnostno namiguje, da bi nazadnje vendarle kdo mislil, da so plagiatorji vsi liberalni pisa-telji od Aškerca pa tja do Gangla, katerega radi „Učiteljskega Tovariša“ prav posebno sovražijo. A tudi tu Koblar nima sreče. „Slovenski Narod“ mu je dokazal, da je ukradel sam iz „Vrtca“ (l. 1892) štiri pri-povedke, in blamirani Koblar je moral to tudi priznati. Toda plagirati se „Dihur“ vendarle še noče odvaditi. Ko je pouzmal, kolikor se je dalo iz Bahra in Bergerja, je začel plagirati sedaj še „Slovenski Narod“, in sicer kar naravnost iz Govekarjevega listka 27. aprila. Tam je omenil g. Govekar, da je spisal pred 8. leti petorico pripovedk po raznih ustnih in tiskanih (Valvasor in dr.) virih, katere je obdelal po svoje ter jim dal leposlovno obliko. Gospod Govčkar je namreč pisal dne 27. aprila o tej, „izjanskemu kmetu“ Koblarju sila sitni afəri takole: „V zadnji, 16. številki „Slovenskega Lista“ je čvetero pripovedk, katere sem spisal po ustnih in tiskanih (Valvasor in dr.) virih že l. 1892., ko sem bil gimnazijalec... Teh mojih pripovedk ni pred menoj še nihče objavil v kakem slovenskem časopisu in jih tudi ni mogel, kajti od pri-povedk so ostali med narodom le še pičli ostanki. Te sem skušal združiti in jim dati obliko celotne pripovedke. Seveda sem dodal zategadelj precej iz svoje fantazije ter vpletel celo na Igu še živeče ljudi“. To je Koblar v 18. številki „Slov. Lista“ srečno „preplonkal“ ter predložil ta najno-vejši plagijat svojim „bravcem“. Dober tek! Vse zvižanje kmetom okoli „Slov. Lista“ torej ne pomaga nič, plagiatorji so ven-darle. Če pa je Valvasor spisal tako slo-vensko pripovedko „Sveti, sveti Jurij!“, kakoršna je bila v „Vrtcu“, le na dan z njo!

— **Občni zbor „Dramatičnega društva“ v Ljubljani.** Jutri, v torek dne 8. t. m. zvečer ob 8. uri nadaljuje se v mali čitalnični dvorani „Narodnega doma“ letošnji občni zbor „Dramatičnega društva“. Vspored: Volitve. K obilni udeležbi vabi društveni odbor.

— **Slovensko politično društvo „Sloga“ v Ormožu** priredi dne 13. maja t. l. pri Veliki nedelji na vrtu g. S. Goričana ob 4. uri popoldne občno pristopen izvenredni zbor, pri katerem poročajo poslanci gg. Dr. Lavoslav Gregorec, Dr. Fr. Rosina in dr. Fr. Jurtela o položaji v državnem oziroma deželnem zboru in o regulaciji Pesnice. Zanimanje za ta zbor je splošno, ker se vrši isti v sredotočji naj-novejših političnih dogodkov.

— **Izpremembe v štajerskem učitelj-stvu.** Definitivnimi učitelji, učiteljicami so imenovane gg.: Ana Zupančič v Šmartnu

ob Paki, Ana Pfeifer v Šmarjeti pri Ptuj, Marija Trampuš v Framu, Emilija Muška v Št. Lorencu na Ptujemem polju, Frančiška Freunenfels pri Sv. Barbari v Halozah. Učiteljicami za ženska ročna dela so imenovane gg.: Karolina Rošker roj. Dobo-višek v Loki, Alojzija Požegar v Šmartnu pri Vurbergu in Antonija Bureda v Ko-njicah.

— **Tržaški občinski svet.** V zadnji seji je bil izvoljen županom odvetnik dr. Sandrinelli, prvim podžupanom zopet dr. Mojzes Luzatto, drugim podžupa-nom Rascovich. Pri seji je galerija de-monstrovala deloma prot dr. Venezianu, deloma za njega. Izvolitev Rascovicha je jako značilen pojav. Rascovich je namreč odkrit iredentovec, ki svojega protiastrij-skega mišljenja nikdar ni prikrival ali tajil, nego ga vedno ostantativno kazal.

— **Z Bleda se nam poroča:** Iz zanes-ljivega vira izvedeli smo, da je nameravala neka slovanska banka kupiti znani Mall-nerjev hotel na Bledu, a da so se pogaja-nja zbok visoke cene izjalovila. Bi se li ne mogli združiti domači kapitalisti, da rešijo vsaj ta lepi kosce domače zemlje, in najsi bi jim svota, ki bi jo vložili za to, nesla le pičle, neznatne obresti?

— **Dekadencija na Gorenjskem.** Pri letošnjem novačenju v radovljiskem okraju bilo je potrjenih le 225 odstotkov mlade-ničev, ki so stopili v vojaško dobo. Kje so krepki Gorenjci? Svoj čas prihajali so iz tega okraja, imenoma iz Bohinja in Doline najčvrstejši korenjaki.

— **Iz Št. Jerneja se nam poroča:** Vsled nenormalnega vremena je v naši fari obolelo do sedaj nad 50 otrok šolarjev na-dušljivim kašljem. Zaporedoma umrli so že štirje otroci. Kašelj uboge otroke skoraj omami, da se kar na tla zgrudijo in posta-nejo kar črni v obrazu.

— **Pogumno dekle.** Pri požaru v Vrh-polju gor. je dne 21. aprila 17letno dekle Marija Vencelj iz Jelše šte. 2 rešilo z ne-varnostjo svojega življenja dva otroka iz goreče hiše. Da bi par trenutkov prepozno prišla, bi otroka gotovo zgorela, ker v istem hipu, ko je pogumna rešiteljica stopila iz goreče hiše, se je strop vdrl. Ta pogumen čin pač zasluži javne pohvale.

— **Za kolesarje.** Iz Rateč se nam poroča, da je državna cesta že brez snega ter suha do Trbiža. Te dni peljali so se prvi, trije laški kolesarji, iz Italije v Ljub-ljano.

— **Obesil se je dne 4. t. m. v Ko-sezah pri Trnovem** gostilničar Josip Samsa baje iz rodbinskih razmer. Bil je pri zad-njih občinskih volitvah v Trnovem kandidat klerikalne stranke v drugem razredu, no, propal je tedaj s kapelanom Rudolfom vred!

— **Zdravniško poslopje v Toplicah** se je včeraj na slovesen način blagoslovilo in izročilo svojemu namenu.

— **Odbor slovenskega akademičnega društva „Slovenije“** na Dunaju sestavil se je na občnem zboru z dne 3. maja 1900 takole: Predsednik: cand. iur. Anton Božič, podpredsednik: stud. phil. Niko Omersa, tajnik: stud. phil. Fran Kopal, blagajnik stud. med. Gabrijel Hočevnar, arhivar: stud. phil. Josip Skrbinšek, knjižničar: stud. iur. Fran Šešek, go-spodar: stud. phil. Hinko Klešnik, na-mestnika: stud. iur. Josip Tribuč, stud. phil. Emil Vodeb.

— **I. dirka slovenskih biciklistov** se ne bo vršila prihodnjo nedeljo. Ista se je vsled več zaprek preložila v drugo po-lovica meseca maja.

— **Gasilci so imeli včeraj v cerkvi** pri sv. Florijanu mašo in popoldne skupni obed. Zabavo pa jim je hotel motiti neki šaljivec, ki je od nekod telefoniral na stražnico, da v tivolskem gozdu gor. Čuvaj na Gradu ni o tem ognju ničesar vedel in se je konečno videlo, da je nekdo na ne-primeren način hotel pošaliti s požarno brambo. Take šale se morajo pač obsojati.

— **Gasilske maše so se včeraj ude-ležila** poleg ljubljanskega gasilnega društva tudi gasilna društva iz Šiške, Št. Vida, Bizovika, Most, Škofljice, Brezovice in Šte-panje vasi skupaj 229 mož.

— **Kolesarskega društva „Ilirija“** včerajšnji prvi izlet je bil vrlo dobro ob-iskan. V Gameljnah je bilo društvo po-zdravljeno s streljanjem iz topičev. Zabava pri g. Jerasu (po domače Šraju), kjer je rajalo že bratsko pevsko društvo „Ljub-ljana“, in bilo zbranih številno drugih Ljubljancov, je bila, kakor postrežba iz-

borja. Skupna večerja je bila potem v Št. Vidu pri „Jozefu“. Prihodnji izlet ima biti v narodni Kranj.

— **Pevsko društvo „Ljubljana“** pri-redi, kakor že naznanjeno, dne 27. maja svojo vrtno veselico in sicer pri „Novem svetu“. Kegljanje zato se prične danes dne 7. t. m. Dobitki so nasledni: I. dobitek 3 cekine, II. dobitek 20 kron v zlatu even-tuelno v srebru, III. 15 kron v zlatu, even-tuelno v srebru, IV. 10 K v šaljivi dobitek. Šmarno goro izvršil se je ob ugodnem vre-menu jako lepo. Po maši, pri kateri je pel oddelek pevcev, šlo je društvo v spremstvu mnogobrojnega občinstva na Gameljne, kjer je bil v gostilni gospoda Jerasa sku-pen obed. Poleg obilo drugega občinstva, udeležilo se je popoldne v Gameljne tudi korporativno kolesarsko društvo „Ilirija“.

— **Poroča.** Poročali smo v zadnjem listu, da je ob priliki poroke Šumanove hčerke v soboto pri frančiškanski cerkvi izvošček in posestnik Boštjančič podrl vo-jaka kolesarja in mu povzročil škode 30 K. Prošeni smo pojasniti, da imenovani izvo-šček in posestnik ni bil med svatovskimi vozniki. Bile so za svate pri poroki same privatne ekvipaže, in tam se ni zgodila no-bena nezgoda.

— **Znana tatica obsojena.** Zadnjo soboto se je vršila glavna razprava zoper Marijo Lavriha, hišno posestnico v Krakovem. Bila je prava strokovnjakinja v ta-tinskih zadevah, imela je navado, po go-stilnah in bolj priprostitih prodajalnicah svojo grabežljivo roko raztezati, vzela je vse, kar ji je pod roko prišlo, osobito rada je izmikala čevlje, manjše obleke, vilice, nože, srebrne žlice itd., zasačili so jo v gostilnah pri Ferlincu in v „Katoliškem domu“, bila je pa tudi toli spretna in zvitá, da je celo s posebnim ključem v stan-ovanje svojih strank, večinoma ubo-gih delavk, prodrla in ondi iskala po pri-mernih predmetih, da ustreže tatvinskemu pobotu. Neko delavko opeharila je na ta način za 30 kron. — Sodišče je nesramno tatico večinoma vseh, v obtožnici imeno-vanih tatvin krivo spoznalo in jo po vsej pravici in zaslugi obsodilo na 4 mesece težke ječe, poostrene s postom vsakih 14 dni. Tako je minila čast in gizdavost pohlepne, tako imenovane „ljublanske hochstaplerce“.

— **Svojo ljubico pretepel je včeraj** ponoči Filip Dereani, hlapec v Dreherjevi zalogi piva na Marije Terezije cesti št. 6. Hotela se je bila prepričati, če jej je zvest in ga obiskala. To pa je Dereanija tako razjezilo, da jo je začel pretepavati in jo je vrgel na tla, da si je izpahnila desno roko. Prepeljali so jo v deželno bolnico.

— **Izgrad v gostilni.** V Oblakovi go-stilni na Tržaški cesti je včeraj zvečer mizarški pomočnik J. Š. iz Spodnje Šiške v prepiru zagnal solnik v glavo Ivanu Pucu, delovodji pri Binderju.

— **Žepna tatvina.** Danes dopoldne je bila na sejmu neki ženski ukradena iz žepa denarnica s 5 K 82 v.

— **Prijeten gost.** V Jermanovo go-stilno v Kolođvorskijh ulicah je prišel da-nes dopoldne neki delavec in si dal pri-nesti jedi in pijače. Ko je bilo čas plačati, jo je odkuril.

— **Srebrno poroko** je obhajal danes gospod Josip Černe, urar v Ljubljani.

* **Lep župnik.** Proti župniku Alojziju Höfingu iz Solenau pri Dunajskem Novem-mestu je izdana tiralnica radi zločina, ka-terega je zagrešil s celo vrsto dečkov v starosti 12—14 let.

* **Morilki svojih otrok.** Ana Jung-wirth je 27 let stara oskrbnica nekega strugarja na Dunaju. Leta 1894. mu je po-vila nezakonsko dete. Lani pa je povila že drugo nezakonsko dete neznanega očeta. Dne 3. junija lanskega leta je dejala Jungwirth, da je oddala svojega drugega otroka v rejo, v novembru pa so našli v nekem jerbasu ogródje zadavljenega otroka. Jungwirth ga je dušila z blazino in s slamnjačo ter ga končno zadavila z rob-cem, truplo pa polila s karbolom, da ni smrdelo. 22letna dninarica Liza Kosisek pa je razbila svojemu nezakonskemu otroku črepinjo ter mu raztepla vse telo. Potem je vrgla otroka v greznico. Ko so jo zaprli, je obdolžila nekega moža, da jo je zapeljal v zločin, dasi je dotični mož niti poznal ni.

* **Najlepša ženska.** Pariški „Gil Blas“ je razpisal natečaj za žensko lepoto. Po-

vodom svetovne razstave bude posebn sodišče prisodilo trem ženskam troje na-grad za njihovo lepoto. Pri presojevanju bodo gledali bolj na stas, na kretnje in na ves vtisk, kakor na lepoto obraza. Razso-dišče je sestavljeno iz pesnikov, slikarjev, rezbarjev, igralcev, igralk in krojačev. Tudi Sara Bernhardova je v tem sodišču. Prva dobi 5000 frankov in obleke za 3000 fr. drugi dve dobita po 3000 fr. Doslej prija-vilo se je že več sto lepotic. Največ nade imajo Italijanka Maria la Bella, Poljakinja Katarina Botowska in Angleškinja Edua Robertson, hčerka dr. Robertsona, ki se je pred tremi leti na Mont Blancu ubil.

* **Pudel gđc. Fehdmer.** Dunajska igralka Fehdmer je ložirala s svojim pud-lom v hotelu Imperial. Tamošnji sluga Dan-zinger se je sprijaznil s pudlom in nekega dne ga je vzel seboj brez torbice. Pudel pa je Danzingerja ugriznil. Tolika nehva-ležnost je slugo tako užalila, da je šel in tožil gđc. Fehdmer, ker ima grizljivega psa. Dež. pravdnštvo pa ni postopalo proti gđc. Fehdmer, nego proti Danzingerju. Za-kon določa, da je kaznovati onega, ki je kriv, da je pes „koga“ ugriznil. Danzinger pa je vzel pudla seboj, ne da bi mu bil nataknil torbico, in pes je zategadelj „ne-koga“ vgriznil. Seveda je ta „neki“, ki je bil vgriznjen, Danzinger sam. Toda za to se sodišče ni brigalo in obsodilo Danzingerja na denarno globo. Danzinger je bil torej vgriznjen, pa še kaznovan! O ti paragrafi!

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 7. maja. Neposredno pred otvoritvijo parlamenta je nastala akutna kriza v mini-strstvu. Češki minister dr. An-ton Rezek je podal demisijo. Vzrok njegovemu odstopu so difference glede jezikovnega zakona.

Dunaj 7. maja. Danes je bilo v parlamentu že vse živahno. Zbralo se je že mnogo poslancev, ki si vsi belijo glave, kako se razvije situacija. Razni slovenski poslanci so zatrjevali, da je izključeno, da bi jugoslovanski poslanci napadli Čehe od zadaj.

Dunaj 7. maja. Tu se govori, da pride cesar Viljem koncem junija ali začetkom julija na Dunaj.

Berolin 7. maja. Včeraj je bil na jako slovesen način proklamiran pre-stolonaslednik polnoletnim. Dotična ce-remonija se je zvršila v dvorni kapeli. Cesar se je potem udeležil dineja pri avstrijskem poslaniku. Zvečer je bil slavnostni banket, ob 10. uri pa je cesar zapustil Berolin. Vse mesto je bilo razsvetljeno. Cesar Viljem je spre-mil cesarja na kolodvor.

Berolin 7. maja. Cesar Viljem je podelil knezu Fürstenbergu veliki križec rudečega orla.

Pariz 7. maja. Izid včerajšnjih ko-munalnih volitev je presenetil vse javno mnenje. V provinci so zmagale republi-čanske stranke, v Parizu pa je izid vo-litev za republikance neugoden. Mislilo se je, da dobe nacionalisti in monarhisti, ki so imeli doslej samo dva zastopnika, kvečjemu 4 do 5 mandatov, a naciona-listi so jih dobili 12, monarhisti in kle-rikalci pa 10. Republikanci so dobili 30 mandatov. Za 28 mandatov je po-trebna ožja volitev. Izmed teh mandatov se računa, da jih dobe nacionalisti in klerikalci 6, republikanci pa 22.

London 7. maja. Maršal Roberts javlja, da je v soboto ob reki Vet prijel Bure. Vzlic triurnem bombardiranju ni mogel čez reko. Mej tem je general Hutton obšel desno Burov in šel čez reko. General Hamilton je preprečil združenje glavnih dveh kolon Burov.

London 7. maja. Doslej še ne-potrjena vest poroča, da je Mafeking osvobojen, in da je burski general Lam-mer moral kapitulirati.

Pri Ervinu Burdyeh-u, lekarju v Škofji
Loki se dobiva (391-26)

ustna voda

z novim antiseptikom
katero je sestavil sodobni zdravnik dr. Mašo
Frisan, katere obrani sože smiraj zdrave in
bele, ter zamori vsako gnjilobo.
Steklenica, zadoščajoča za eno leto, stane
3 kromi, po pošti 3-05 kromi.

Umri so v Ljubljani:

V deželni bolnici:

Dne 30. aprila: Julija Juvan, cerkovnikova hči, 25 let, jetika.
Dne 1. maja: Ivana Merjašič, mizarjeva žena, 55 let, srčna hiba.
Dne 4. maja: Rudolf Batis, posestnikov sin, 15 let, jetika.

Meteorologično poročilo.

Vilina nad morjem 3062 m. Srednji sračni tlak 736.0 mm.

Maj	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C.	Vetrovi	Nebo	Padevina v 24 urah
5.	9. zvečer	736.4	14.7	sl. sever	jasno	0.0 mm
6.	7. zjutraj 2. popol.	737.0 735.2	10.7 22.9	sl. vzhod sr. jvzhod	megla del. oblač.	0.0 mm
7.	9. zvečer	734.5	15.8	sl. jug	jasno	0.0 mm
7.	7. zjutraj 2. popol.	733.5 731.4	11.9 22.6	sr. svzhod p. m. jzah.	del. oblač. del. oblač.	0.0 mm

Srednja temperatura sobote in nedelje 15.4° in 16.5°, nor nala: 12.7° in 12.8°.

Dunajska borza

dne 7. maja 1900.

Skupni državni dolg v notah	98 K	85 h
Skupni državni dolg v srebru	98	40
Avstrijska zlata renta	116	90
Avstrijska krona renta 4%	98	10
Ogrska zlata renta 4%	117	—
Ogrska krona renta 4%	92	50
Avstro-ogrski bančni delnice	17	76
Kreditne delnice	731	25
London vista	242	80
Nemški drž. bankovci za 100 mark	118	32
50 mark	23	68
50 frankov	19	27
Italijanski bankovci	91	—
C. kr. cekini	11	34

Guberjev vrelec

Najbolje učinkujoča železo-arsenasta voda proti slabokrvnosti, ženskim boleznim, živčnim in kožnim boleznim itd. — Dobiva se v vseh prodajalnicah mineralnih vod, lekarnah in drogerijah **HENRIK MATTONI, Dunaj**, c. in kr. avstr. dvorni in komorni založnik.

Na Poljanski cesti št. 60

oddasti se takoj

dve stanovanji

jedno z 1 sobo in drugo z 2 sobama in pripadki. (899-2)

Išče se dober

pomočnik sobnega slikarstva.

Zasluzek po dogovoru. Pismena zglasila sprejema

Janez Turšič

(916-1) sobni slikar v Cerknici pri Rakek-u.

Stanovanje

s tremi sobami in pritliklinami v pritličju hiše št. 20 na Bleiweisovi cesti se odda s 1. avgustom.

Povprašati je v pisarni F. Supančiča, Rimska cesta št. 20, na dvorišču. (917)

Lepo stanovanje

s štirimi velikimi sobami in pritliklinami se odda za 1. avgust.

Več se izve pri lastniku Antonu Krejčiču, Wolfove ulice št. 5. (918)

Trgovina z raznim blagom

ter s tobakom, smodnikom, žganjetočom in loterijo itd. s prostornimi prostori in stanovanjem, v večjem trgu na Dolenjskem, na dobrem mestu in dobro vpeljana, daje se radi družbiaskih razmer za dalje časa ter jako ugodno **takoj v najem.**

Kje? pove upravnistvo „Slovenskega Naroda“. (890-3)

Lepa, velika

prodajalna z 2 skladiščema

v Prešernovih ulicah.

se odda za avgustov termin.

Natančneje pri Ivanu Frischu, Marijin trg št. 3. (919-1)

Ces. kr. avstrijsko državno železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. maja 1900. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 5 m. po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Ausse, Isla, Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 17 m. zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, čez Klein-Reifling v Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vari, Heb, Francove vari, Karlove vari, Prago, Lipsko; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m. dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 6 m. popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vare, Heb, Francove vare, Karlove vare, Lipsko, Dunaj via Amstetten. Ob 7. uri 9 min. zvečer osonni vlak v Jesenic. — **Proga iz Novo mesto in v Kočevje.** Osonni vlaki: Ob 6. uri 54 m. zjutraj, ob 1 uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 55 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža.** Ob 5. uri 15 m. zjutraj osonni vlak z Dunaja via Amstetten, Solnograda, Linca, Steyra, Isla, Ausse, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. Ob 7. uri 45 min. zjutraj osonni vlak iz Jesenic. — Ob 11. uri 16 m. dopoldne osonni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregenca, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Pontabla. — Ob 4. uri 38 m. popoldne osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfesta, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m. zvečer osonni vlak z Dunaja, Lipakega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic, Linca, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. — **Proga iz Novoga mesta in Kočevja.** Osonni vlaki: Ob 8. uri in 21 m. zjutraj, ob 2. uri 32 m. popoldne in ob 8. uri 48 m. zvečer. — **Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik.** Ob 7. uri 28 m. zjutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 50 m. in ob 10 uri 25 m. zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — **Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika.** Ob 6. uri 49 m. zjutraj, ob 11. uri 6 m. dopoldne, ob 6. uri 10 m. in ob 9. uri 55 m. zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. (4)

Izurjene šivilje

se takoj vsprejmejo na Sv. Petra nasipu št. 33.

Delavnica s stanovanjem

posebno pripravna za mizarja ali kolarja, z dvema sobama in kuhinjo, se odda za avgustov termin. (920-1)

Več se izve v gostilni Gradišče št. 6.

Najboljši bosenski kalcijev karbid

po gld. 22.— za 100 kg.,

vsaki kg daja zajamčeno 290—320 litrov plina.

Glavna zaloga:

Edgardo Priester

v Trstu, Acquadotto 8. (854-5)

Zastopnik za Kranjsko in Spod. Štajersko

Ivan Gorup

Ljubljana, Šelenburgove ulice 1.

G. Piccoli
dvorni založnik
Nj. svetosti papeža
Leona XIII.
lekarnar „pri angelju“
v Ljubljani, Dunajska cesta.
Železnato vino
Kemične analize odličnih strokovnjakov, kateri so v b (582-20)
železnatem vinu
lekarnarja Piccoli-ja v Ljubljani zmirom potrdili navedeno množino železa, so najboljšje spričevalo ter dajejo največje poročilo za njega učinek.
To vino je kaj dobro za slabokrvne, nerovne in vsled bolezni oslabele osebe, za blede, sloke (suhe) in bolehave otroke.
Cena poliliterski steklenici 1 gld.
Naročila pošiljajo se z obratno pošto; poštino plačajo p. n. naročniki.

Poštna hranilnica ček št. 849.086.

Telefon št. 135.

Glavna slovenska hranilnica in posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

pisarna: na Kongresnem trgu št. 14, Souvanova hiša, v Ljubljani

sprejema in izplačuje hranilne vloge in

obrestuje po 4½% od dne vložitve do dne vzdige

brez odbitka in brez odpovedi.

Hranilne vloge dobredelnih, občekoristnih zavodov in vseh slovenskih društev, kakor tudi delavcev in poslov cele dežele se obrestujejo po 5%.

Hranilnične knjižice se sprejemajo kot gotovina, ne da bi se obrestovanje pretrgalo.

(410-11)

Dr. M. Hudnik, predsednik.

Vabilo

SEJI OBČNEGA ZBORA

„Okrajne posojilnice v Ljutomeru“

v nedeljo, dne 13. maja t. l. ob 8. uri dopoldne v Fran-Jožefovi šoli v Ljutomeru.

DNEVNI RED:

1. Poročilo nadzorništva o računu za leto 1899.
2. Izločitev udov.
3. Izžrebanje in volitev 5 udov nadzorništva.
4. Določitev glede posojilničnih posestev.
5. Razni predlogi.

V Ljutomeru, dne 28. aprila 1900.

(915)

Kukovec, ravnatelj.

Tirjajte in zahtevajte

povsod testenine v kartonih po ½ kg. iz „Prve kranjske tovarne testenin Znidarčič & Valenčič v Hlir. Bistrici“.

Laskava priznanja in pohvale, ki nama prihajajo iz vseh krajev, ter splošno zahtevanje občinstva po teh izbornih testeninah so dokaz, da so že res postale narodna jed. Cenik zastoj in franko. (879-2)